Gedragscode Notice-and-Take-Down

Versie 2.0 – juli 2026

De Digital Services Act (DSA) legt aanbieders van tussenhandeldiensten, zoals cloud- en hostingbedrijven, zorgvuldigheidseisen op bij het behandelen van meldingen van illegale inhoud online. Wat de DSA aanduidt als "illegale inhoud" wordt in deze gedragscode aangeduid als onrechtmatige of strafbare inhoud.

De samenleving moet erop kunnen vertrouwen dat aanbieders van tussenhandeldiensten zich inspannen om onrechtmatige en strafbare inhoud van internet te verwijderen.

Deze Gedragscode Notice-and-Take-Down (hierna aangeduid als "gedragscode") is afgestemd op de DSA, de Nederlandse wetgeving en praktijkervaring binnen de sector. Ze vervangt eerdere sectorale afspraken en is bedoeld om aanbieders praktische houvast te geven bij de toepassing van hun verplichtingen.

Reikwijdte van meldingen en procedures

Deze gedragscode is van toepassing op **meldingen**: vrijwillige verzoeken van melders aan aanbieders van tussenhandeldiensten om onrechtmatige of strafbare inhoud op internet te verwijderen.

Buiten het toepassingsbereik van deze gedragscode vallen vorderingen van bevoegde autoriteiten, zoals de **ATKM**, **opsporingsdiensten** of de **Officier van Justitie**. Voor dergelijke vorderingen gelden wettelijke kaders en procedures; aanbieders zijn gehouden deze na te leven ongeacht deze gedragscode.

Voor meldingen die wel onder deze gedragscode vallen, gelden de procedures zoals in deze code beschreven. Daarnaast zijn er voor bepaalde categorieën inhoud aanvullende afspraken gemaakt, zoals met **Offlimits** voor meldingen over seksueel misbruikmateriaal van minderjarigen. Deze afspraken zijn vastgelegd in een afzonderlijk addendum.

Definities

In deze gedragscode wordt verstaan onder:

- **Aanbieder van tussenhandeldienst:** een aanbieder van digitale infrastructuur die in Nederland openbare toegang tot internetdiensten faciliteert, waaronder mere conduit-, caching- en hostingdiensten, dus niet voor de VLOPS (Very Large Online Platforms) zoals in DSA beschreven.
- **ATKM:** de Autoriteit Online Terroristisch en Kinderpornografisch Materiaal, bevoegd tot het uitvaardigen van verwijderingsbevelen voor terroristische inhoud en kinderpornografie (CSAM).
- **Bevoegde autoriteit:** een instantie met wettelijke bevoegdheid om informatie of verwijdering te vorderen, zoals de ATKM of een opsporingsdienst.
- **Inhoudsaanbieder:** de persoon of instantie die bepaalde (gewraakte) inhoud op internet heeft geplaatst.
- **Melding:** het door een melder aan een aanbieder van een tussenhandeldienst melden van (vermeende) onrechtmatige of strafbare inhoud op internet, met als doel deze inhoud te laten verwijderen.

- **Melder:** de persoon of instantie die een melding doet.
- **Offlimits:** de stichting die in Nederland meldingen van seksueel misbruikmateriaal van minderjarigen ontvangt, beoordeelt, NTD-verzoeken uitstuurt en indien nodig doorzet naar bevoegde autoriteiten.
- **Onmiskenbare onrechtmatigheid:** inhoud die zonder diepgaand onderzoek aantoonbaar in strijd is met de wet of met rechten van derden.
- **Opsporingsdienst**: een bij wet aangewezen instantie met bevoegdheid tot toezicht of opsporing, zoals de politie of het Openbaar Ministerie.
- **Trusted Flagger:** een melder die als betrouwbare partij wordt erkend en waarvan meldingen met prioriteit worden behandeld. Dit omvat zowel door de digitaledienstencoördinator (in Nederland de ACM) aangewezen trusted flaggers op grond van artikel 22 van de DSA, als partijen die door een aanbieder van een tussenhandeldienst als zodanig zijn aangewezen.

Behandeling van meldingen

Aanbieders van tussenhandeldiensten hanteren een openbaar toegankelijke procedure voor het behandelen van meldingen van onrechtmatige of strafbare inhoud.

Een melding bevat ten minste de elementen zoals vastgelegd in artikel 16, lid 2 van de Digital Services Act:

- de naam en contactgegevens van de melder;
- de locatie van de inhoud (bijvoorbeeld een URL of IP-adres);
- een omschrijving waarom de inhoud als onrechtmatig of strafbaar wordt beschouwd
- een verklaring dat de melding naar beste weten juist en volledig is.

Melders worden bij voorkeur verzocht, indien mogelijk, eerst de inhoudsaanbieder te benaderen voordat zij de melding richten aan een andere partij. Bij het indienen van een melding dienen zij kort te motiveren waarom deze wordt gericht aan de betreffende partij en welke stappen al zijn ondernomen om de inhoud via eerdere schakels (zoals de inhoudsaanbieder) te laten verwijderen.

Stapsgewijze benadering bij meldingen

Bij het adresseren van meldingen wordt een stapsgewijze aanpak gehanteerd. Daarbij geldt als uitgangspunt dat eerst de inhoudsaanbieder wordt benaderd, vervolgens de aanbieder van een tussenhandeldienst (zoals een hostingaanbieder), vervolgens andere tussenpersonen zoals registrars of toegangsproviders en in de laatste plaats de registry. Deze benadering sluit aan bij het proportionaliteitsbeginsel en minimaliseert het risico op onbedoelde of disproportionele verwijdering van inhoud.

Beoordeling en te nemen maatregelen

De aanbieder bevestigt de ontvangst van een melding binnen één werkdag en laat de melder weten of de melding in behandeling wordt genomen. Bij spoedeisende meldingen of meldingen van trusted flaggers wordt sneller gereageerd.

Na ontvangst van een melding beoordeelt de aanbieder van een tussenhandeldienst of sprake is van onmiskenbaar onrechtmatige of strafbare inhoud. De beoordeling wordt afgerond binnen één werkdag na ontvangst van de melding. Indien de beoordeling meer tijd vergt, wordt de melder hiervan op de hoogte gesteld met een motivering; de beoordeling wordt in dat geval uiterlijk binnen vijf werkdagen afgerond.

Indien de aanbieder oordeelt dat sprake is van onmiskenbaar onrechtmatige of strafbare inhoud, zorgt hij ervoor dat de betreffende inhoud onverwijld, maar in ieder geval binnen één werkdag na ontvangst van de melding, wordt verwijderd of ontoegankelijk gemaakt.

Indien geen eenduidig oordeel mogelijk is, wordt de inhoudsaanbieder op de hoogte gesteld van de melding met het verzoek de inhoud vrijwillig te verwijderen of contact op te nemen met de melder.

Indien de aanbieder oordeelt dat geen sprake is van onrechtmatige of strafbare inhoud, stelt hij de melder hiervan op de hoogte met een motivering.

Communicatie

Bij verwijdering of beperking van inhoud informeert de aanbieder de betreffende inhoudsaanbieder over de genomen maatregel en de reden daarvoor, tenzij wettelijke bepalingen dit verbieden. De identiteit van de melder wordt daarbij niet gedeeld indien de melder heeft aangegeven anoniem te willen blijven.

De aanbieder stelt de melder op de hoogte van de uitkomst van de beoordeling. Indien geen maatregel wordt genomen, motiveert de aanbieder dit.

Zorgvuldigheid en proportionaliteit

Aanbieders nemen maatregelen die zo min mogelijk impact hebben op andere gebruikers of diensten. Alleen de inhoud waarop de melding betrekking heeft, wordt verwijderd of ontoegankelijk gemaakt. Verwijdering van meer informatie dan strikt noodzakelijk is, wordt voorkomen.

Aanbieders van hostingdiensten die kennis krijgen van informatie die aanleiding geeft tot een vermoeden van een strafbaar feit waarbij het leven of de veiligheid van een of meer personen wordt bedreigd, melden dit onverwijld bij de bevoegde autoriteiten en verstrekken alle beschikbare relevante informatie. Dit volgt uit artikel 18 van de Digital Services Act.

Herziening en beheer

Deze Gedragscode Notice-and-Take-Down zal jaarlijks worden herzien, op basis van regelgeving, feedback en ervaringen van de deelnemers aan deze gedragscode. Bij elke herziening zal het versienummer worden bijgewerkt en zullen de wijzigingen worden gedocumenteerd in de revisiegeschiedenis. De NBIP is beheerder van deze gedragscode en verantwoordelijk voor het versiebeheer.

Vertegenwoordigers Gedragscode Notice-and-Take-Down

De volgende organisaties hebben actief bijgedragen aan het opstellen van deze Gedragscode:

- Stichting Digitale Infrastructuur Nederland (DINL)
- Dutch Cloud Community (DCC)
- Nationale Beheersorganisatie Internet Providers (NBIP)
- Vereniging van Registrars (VvR)

Onderschrijvers Gedragscode

De volgende organisaties onderschrijven de principes en doelstellingen van deze Gedragscode en committeren zich aan het uitdragen en naleven van deze standaarden:

- Anti Abuse Netwerk (AAN)
- Belastingdienst
- Dutch Data Center Association (DDA)
- ECP | Platform voor de InformatieSamenleving
- Internet Society Nederland
- Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
- Ministerie van Economische Zaken en Klimaat
- NL Digital
- Offlimits
- Openbaar Ministerie
- SIDN
- Stichting BREIN

Revisiegeschiedenis

Versie 2.0 – juli 2026

- Volledige herziening op basis van praktijkervaring, technologische ontwikkelingen en nieuwe wetgeving, waaronder de Digital Services Act.
- Verduidelijking van het toepassingsbereik: onderscheid tussen meldingen (vrijwillig, vallen onder deze code) en vorderingen van bevoegde autoriteiten (vallen buiten deze code)
- Termijnen verduidelijkt: ontvangstbevestiging, beoordeling en verwijdering binnen één werkdag
- Verduidelijking van de anonimiteitsclausule: identiteit van melder wordt niet gedeeld zonder toestemming
- Aanpassing van de Trusted Flagger-bepaling conform artikel 22 van de DSA
- Jaarlijkse herziening en versiebeheer onder verantwoordelijkheid van NBIP

Versie 1.1 – december 2018

- Toevoeging van addendum over meldingen via het EOKM (nu: Offlimits)
- Vastlegging van 24-uurs verwijderplicht bij meldingen van kinderpornografie
- Uitsluiting van aansprakelijkheid van EOKM bij onterechte meldingen

Versie 1.0 – oktober 2008

- Eerste versie van de sectorale Gedragscode Notice-and-Take-Down, opgesteld door ECP in samenwerking met aanbieders en overheid
- Invoering van principes zoals onmiskenbare onrechtmatigheid, stapsgewijze benadering en proportionele inhoudsverwijdering
- Vrijwillig toepasbare richtlijn voor aanbieders van tussenhandeldiensten

Addendum nummer 1: seksueel misbruikmateriaal van minderjarigen Offlimits als melder

1. Onderwerp en toepasselijkheid

Dit is een addendum op de Gedragscode Notice and Take Down (nader: de Gedragscode). Het betreft specifieke afspraken in afwijking van en in aanvulling op de Gedragscode. Voor zover de tekst van de Gedragscode en dit addendum in tegenspraak met elkaar zijn, prevaleert de tekst van dit addendum.

Het addendum richt zich op de Notice and Take Down van evident strafbare afbeeldingen van minderjarigen (kinderpornografie), zoals bepaald in artikel 252 van het Wetboek van Strafrecht en nader uitgewerkt in geldende jurisprudentie.

2. Offlimits als Trusted Flagger voor VLOPS

Offlimits is door de ACM voor VLOPS (Very Large Online Platforms) benoemd als Trusted Flagger onder de Digital Services Act (DSA), waarbij Offlimits de specifieke expertise en bevoegdheid heeft om illegale content te identificeren en te melden. Deze expertise heeft onder meer betrekking op beeldmateriaal van seksueel kindermisbruik (Artikel 252 van het Wetboek van Strafrecht)

Wanneer een online platform dient te voldoen aan Artikel 22 onder de DSA, wordt een verwijderverzoek via een reporting mechanisme zoals vermeld in Artikel 16 van de DSA uitgevoerd. Dit verzoek wordt verstuurd vanuit het e-mailadres: hotline@trustedflagger.offlimits.nl. Het online platform dient dit verwijderverzoek met prioriteit en binnen afzienbare tijd te behandelen.

3. Offlimits als melder bij hostingpartijen die niet hoeven te voldoen aan Artikel 22 van de DSA

a. Opsporing en vervolging van kinderpornografische content is voorbehouden aan de bevoegde opsporingsautoriteiten en vorderingen in het kader van strafrechtelijke vervolging staan los van de meldingen in het kader van deze gedragscode.

b. Van alle meldingen die zien op kinderpornografische content is in samenspraak met bevoegde opsporingsautoriteiten een aanpak bepaald. Deze afspraken zijn in een protocol tussen Offlimits en het Openbaar Ministerie vastgelegd. In die situaties waar direct actie genomen kan worden om materiaal niet langer toegankelijk te laten zijn, neemt Offlimits contact met tussenpersonen op.

c. Het zich toegang verschaffen tot en bekijken van (potentieel) kinderpornografische content is een delict, waarvoor vervolging kan worden ingesteld. Offlimits heeft, om haar werk te kunnen doen, een vrijstelling van strafvervolging gekregen van het Openbaar Ministerie, voor bepaalde handelingen en onder voor afgestelde voorwaarden.

d. Offlimits is lid van een wereldwijd samenwerkingsverband van meldpunten (het INHOPE netwerk) specifiek gericht op de bestrijding van online seksueel kindermisbruik.

e. Offlimits is deskundig op het beoordelen van kinderpornografische content en heeft over de jaren bewezen op dit vlak op een zorgvuldige wijze betrouwbare meldingen te doen. Offlimits doet onder dit addendum slechts meldingen in die gevallen waarin Offlimits op zorgvuldige wijze heeft vastgesteld dat er onomstotelijk van kinderpornografische content sprake is. Deze meldingen worden verstuurd vanuit het e-mailadres: info@meldpunt.offlimits.nl.

f. Offlimits heeft in Nederland een unieke positie en de deelnemers aan dit addendum beschouwen Offlimits daarom als een belangrijke en betrouwbaar gebleken melder met betrekking tot meldingen over kinderpornografische content in Nederland.

g. Tussenpersonen nemen meldingen van Offlimits met betrekking tot kinderpornografische content in behandeling, zonder zelf te beoordelen of er sprake is van onmiskenbare onrechtmatigheid en/of strafbaarheid.

h. Tussenpersonen maken geen gebruik van de mogelijkheid om Offlimits een expliciete vrijwaring te vragen tegen aanspraken van de inhoudsaanbieder ten gevolge van het nemen van maatregelen ter afhandeling van de melding.

4. Verwijderen binnen maximaal 24 uur

Tussenpersonen zorgen ervoor dat de inhoud waar de melding van Offlimits betrekking op heeft, onverwijld, maar uiterlijk binnen 24 uur na ontvangst van de melding, wordt verwijderd.

5. Beschrijving meldproces Offlimits

a. Meldingen komen bij Offlimits binnen via verschillende kanalen. Burgers kunnen meldingen indienen via het meldformulier op de website. Meldingen vanuit andere meldpunten wereldwijd komen binnen via het internationale netwerk van INHOPE. Tot slot ontvangt Offlimits meldingen van de politie.

Offlimits werkt vanuit een overzicht van openstaande meldingen. Wanneer vastgesteld wordt dat een melding strafbaar materiaal bevat, wordt onderzocht waar het betreffende materiaal wordt gehost. Indien de hosting zich buiten Nederland bevindt, wordt gecontroleerd of het betreffende land is aangesloten bij het INHOPE-netwerk. Wanneer dit het geval is, wordt de melding doorgestuurd naar het meldpunt van het desbetreffende land.

Wanneer de hostingprovider in Nederland gevestigd is, verifieert Offlimits de hostinggegevens via verschillende bronnen. De informatie die nodig is, omvat onder andere de hostingprovider, het IP-adres, het land van hosting en het abuse e-mailadres.

Bij illegaal materiaal dat in Nederland wordt gehost, verstuurt het systeem automatisch een Notice and Take Down verzoek (NTD) naar het betreffende abuse e-mailadres. De opbouw van het NTD-verzoek is opgenomen als modelbericht onderaan dit addendum.

b. Het meldproces van Offlimits wijkt af van het proces beschreven in de Gedragscode Notice and Take Down.

Offlimits benadert eerst de Aanbieder van tussenhandelsdienst (hostingpartij) voordat zij de melding richt aan een andere partij. Als hier geen gevolg aan wordt gegeven binnen de gestelde termijnen, kan Offlimits zich richten aan een andere partij zoals een andere tussenpersoon (bijv. registrar of toegangsprovider) of de Inhoudsaanbieder (bijv. eigenaar van website).

In bijzondere gevallen wijkt Offlimits af van dit werkproces. Zo zijn er bijvoorbeeld afspraken met bepaalde websites dat bij het versturen van een NTD naar de aanbieder van een tussenhandeldienst, tegelijkertijd een NTD naar de inhoudsaanbieder (bijv. eigenaar van website) wordt gestuurd om zo het proces te versnellen om illegale content offline te halen.

Modelbericht NTD-verzoek

Subject: Report on Child Sexual Abuse Material

Dear Sir/Madam,

Who we are

The Dutch Hotline (Meldpunt Offlimits) is an independent private foundation which fights against online child sexual abuse material (CSAM). Also, the Dutch Hotline is one of the founders of INHOPE, the global network of hotlines against online CSAM. The procedure to report online CSAM, together with supporting information, is published on our website. The Dutch Hotline receives subsidies from the Dutch Ministry of Justice and Security and the European Commission. Since its founding the Dutch Hotline has closely cooperated with the Dutch police and since July 2024 with the Authority for the prevention of online Terrorist Content and Child Sexual Abuse Material ATKM.

The Dutch Hotline would like to make you aware that the reported URL below contains CSAM as assessed under Dutch law. Therefore, we are sending you this notice and takedown, and request you to take action and to remove the content/URL. If the reported URL is not removed/made inaccessible within 24 hours, the Dutch Hotline (Meldpunt Offlimits) will inform the ATKM. Subsequently, the ATKM can order the removal or inaccessibility of the URL and enforce compliance by imposing penalties according to Dutch legislation. More information regarding the ATKM and the legislation, see: www.atkm.nl.

Invitation to use the free online Hash Check Service

The Dutch Hotline has developed an online tool to help hosting providers and website owners to prevent the dissemination of CSAM on their services. The tool enables parties to check MD5 and SHA-1 hashes of images with the hash-database consisting of known CSAM. This will help hosting providers and website owners to prevent users from uploading CSAM on their services. The tool is provided to interested parties free of charge and on a voluntary basis. A technical description of the Hash Check Service can be found here. We would like to invite your organization to be part of this program. To do so, please reply to this email.

Reporting Child Sexual Abuse Material

```
BEGIN
URL:
  url           IP            First seen    Last seen     Note
  ------------- ------------- ------------- ------------- -------------
  VOORBEELD A   VOORBEELD A   VOORBEELD A   VOORBEELD A   VOORBEELD A
  VOORBEELD B   VOORBEELD B   VOORBEELD B   VOORBEELD B   VOORBEELD B
END
```

Should you require any further information regarding this matter, please contact us by email info@meldpunt.offlimits.nl

Kind regards,

Meldpunt Kinderporno op Internet | Dutch hotline against child sexual abuse material on the Internet https://meldpunt.offlimits.nl/

DISCLAIMER:

No rights may be derived from this message and/or this attachment (these attachments). Important agreements must therefore always be signed by an appropriately authorized individual. This mail is intended for the addressee's (addressees') eyes only. If you are not the intended recipient you are

hereby notified that any disclosure, copying, distribution or taking any action in reliance on the contents of this information is strictly prohibited and may be unlawful. If you have received this communication in error, please notify us immediately by responding to this email and then delete it from your system. It may not be distributed to, nor used by, third parties. https://offlimits.nl/ Offlimits disclaims any liability arising from electronic mailing.